

340. Szombathely, Pável Ágoston sétány 1.

(Vas megye) Ró, Kö, Kú

2007. március 22. és április 4. között szondázó jellegű régészeti kutatást végeztünk a telken (Hrsz.: 6742/2). Az 50 m² egybefüggően kinyitott felületen kb. 80 cm vastag, egységes, sötét szürkésbarna, erősen humuszos réteg jelentkezett. A réteg építési törmeléket nem, csupán szórványos, a római kortól a legújabb korig terjedő leletet tartalmazott. A jelenség minden bizonnyal az egykori Gyöngyös étterem kerthelyiségének feltöltése lehetett. Tovább mélyülve ez alatt újabb, 150 cm vastag, az előbbiektől alig különböző jellegű és hasonló korú leleteket tartalmazó réteget figyeltünk meg. Sem a fentiben, sem pedig ebben a rétegben az épített örökség semmilyen jelenségét nem találtuk. Legalul az altalaj feltett 110–130 cm vastag, vegyes római réteg jelentkezett, de – egyetlen cölöplyukat leszámítva – érdemi régészeti jelenség nem látott napvilágot. A leletek közül a késő római pénzek, valamint nem túl jelentős számban, és töredékes állapotban előkerült terra sigillata edények érdemelnek említést.

SOSZTARITS OTTÓ

341. Szombathely, Rákóczi Ferenc utca 3.

(Vas megye) LT, Ró

2006. november 24. és 2007. február 13. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a szombathelyi Bartók terem bővítéséhez kapcsolódóan (Hrsz.: 6467/9). 1965-ben Szentlélek Tihamér vezetésével történt itt kutatás. Akkor a Zeneiskola építését megelőzően szondázó jellegű ásatást végeztek, amelynek egyik árkat sikerült a feltárásonkaton azonosítani.

Az új épületszárny és így a feltárási alapterülete is 450 m² volt. További 60 m² feltáráására a kivitelezés során kerül majd sor. Három munkahelyen, a belső udvarban, a zenekari kiszolgáló terek alatti csőpincében és az épület K-i oldala mentén tervezett angolakna helyén folytattunk kutatásokat.

Az *angolakna területén* változó, 0,5–1,2 m közötti mélységben modern feltöltés volt, 2 m mélyen pedig természetes szürke agyag jelentkezett. A két réteg között római településnyomok, valamint római és kelta leletek kerültek elő. Az angolakna teljes hosszán végighúzódott egy ÉNy–DK-i irányú, csatári kőből rakott, habarccsal kötött római falazat, amelyet részben alapozásig visszabontottak. A 40 cm széles fal 12 m hosszan volt követhető, további 20 m-en keresztül csak az alapozás maradt meg részletekben. A falból K-i irányban merőleges falak ágaztak le. A hosszanti fal alapozásában nagy mennyiségben találtunk apró márványtöredékeket. A fal Ny-i oldalát pillérszerű kiszögellés tagolta. Az objektumot egy ÉNy–DK-i irányú út K-i korlátfalának, illetve egy az úttól K-re álló épület homlokzati falának feltételezzük.

A *csőpince területén* 1,8 m-es mélységből kezdtük a feltárást. A fölötté lévő rétegek maradéktalanul el-

pusztultak a Zeneiskola építésekor. Napvilágra került egy a csőpince teljes hosszában végigfutó római kori csatorna (vagy vízvezeték). A kőből épült, habarccsal kötött építmény két oldalán a falakat csaknem maradéktalanul kitermelték; a felépítmény mindössze néhány méteres szakasza maradt csak meg. Érintetlen állapotban találtuk viszont a csatorna egykori alját, amelyet rézsútosan lerakott kövekre öntött habarcs képezett. A habarcs deszkalenyomatokat és emberi lábnyomokat őrzött meg. A 28 m hosszúságban feltárt csatorna – vagy vízvezeték? – feltehetően egy út alatt vezetett. Teljes szélessége 2 m, ebből 60–60 cm széles a két oldalfal. Meglepő módon a csatorna nem a terepalakulatnak megfelelően D felé lejtett, hanem É-i irányba, azaz Savaria belvárosa felé, ráadásul a D-i oldalon megtaláltuk a vezeték végét.

A csőpincében a csatorna közvetlen közelében feltártunk két római kori kutat, amelyeket a leletanyag a Kr. u. 2. századra keltezett, valamint egy gödröt és egy kora császárkori urnás temetkezést.

A *belső udvarban* meglehetősen kevert betöltés alkotta a felső réteget, 0–1,5 m-ig, mely túlnyomórészt római kori leletanyagot tartalmazott. Az alatta húzódó, szintén kevert töltésrétegben késő római kori csontvázas sírok kerültek elő. Összesen 21 sírt tártunk fel. A sírok egy része egyszerű földsír volt. Tájéolásuk nem volt egységes, és figyelemre méltóan sokféle sírba fektetési módot alkalmaztak.

A sírok között 11 téglasír volt, amelyeknek építési módja – egy sátoztetőszerűen összeállított gyermeksírtól eltekintve – egységes: függőlegesen lehelyezett oldalsó tegulákra vízszintes fedőtéglaakat raktak. A temető téglasírait két kivételtől eltekintve kirabolták. A sírrablás a temetés időpontjához képest jelentősen később történt, mivel a csontok eredeti helyzetükből jelentősen elmozdítva, mindenfajta rendszer nélkül kerültek elő. Leletek szinte alig maradtak a sírokban.

A temetőt a leletek a késő római korba, a 3–4. (esetleg az 5.) századra keltezik. Ebben a korszakban a területet vastag feltöltés borította, a régebbi településnyomok már régebben eltűntek. A korábbi rétegekben egy épület ÉK–DNy-i irányú falát tártuk fel, egy további kutat, valamint egy nagyméretű gödröt. A kora császárkorban itt állt épület rétegeiből nagy mennyiségű tárgyi leletanyag (kerámia, érmék, állatcsont) került elő. A legkorábbi rétegeket kelta kerámialeletek keltezték.

Munkatársak: Kelbert Krisztina és Tárczy Tamás régésztechnikusok, Derdák Ferenc geodéta, Hódi Attila ásatási technikus, Ferencz Eszter és Kiss E. Csaba restaurátorok.

SKRIBA PÉTER – KISS PÉTER

342. Szombathely, Viktória út

(Vas megye) R

2007. július 16. és augusztus 10. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a bevásárlóközpont építéséhez

kapcsolódóan (Hrsz.: 1695/18). A területen az előzetes terepbejárások és kutatások alapján egy kora rézkori település K-i szélé, illetve római kori temető sírjai voltak várhatóak. A talajviszonyok vizenyős területre utaltak, a korábbi talaj- és pollenadatok elemzése is ligetes erdőkre és mocsaras környezetre utalt. Valószínűleg a kora rézkori település K-i szélét találtuk meg. Gödrök, cölöplyukak és egy kemence utalt a rézkori megtelepülésre. A várt római temetkezések nem kerültek elő, valószínűleg a most kutatott területtől kissé északabbra lehettek.

FARKAS CSILLA

343. Szomód, Gyakorlótér

(Komárom-Esztergom megye) A

2007. október 30-án helyszíni szemlét végeztünk a tati rendőrkapitányság bejelentése nyomán. A Klapka György Honvédlaktanyához tartozó katonai gyakorlótér területén különböző időpontokban csontvázak kerültek elő. A gyakorlótér a Komáromba vezető 100. sz. úttól É-ra, Szomód községtől DNy-ra található. A helyszíni szemle során a gyakorlótéren az alábbi megfigyeléseket tehetjük:

Homokbánya I.: A gyakorlótéren először egy régen (20–30 éve) használt homokbányához értünk, ahol a megtaláló elmondása szerint egy É–D irányú váz került elő 1,5 m-rel a felszín alatt, továbbá két másik csontváz töredékeit figyelte meg homokbányászás közben. Az egyik csontvázat lejjebb a leszakadt homokfal alján találta. A terület tüzetes átvizsgálása során egy ép korai avar edény került elő. A környéken más régészeti jelenséget nem figyeltünk meg. A homokbánya fala folyamatosan omlik.

Homokbánya II.: Egy másik, kb. 3×3 m-es gödörből szintén három csontváz került elő. Az egyik homokkitermelés közben, a másik kettő mikor leszakadt egy teherautó alatt a gödör partfala. Jelenlétünkön egy negyedik, fiatalkorú csontvázának részei is felszínre kerültek, de nem bolygattuk meg. A humuszréteg itt igen vékony, 20–30 cm volt, így feltétlenül indokolt lenne a temető feltárása.

TRUGLY SÁNDOR – PROHÁSZKA PÉTER –
SCHMIDTMAYER RICHÁRD

344. Szorgalmatos, Pacsirta utca 25.

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) U

2007. január 18-án régészeti helyszínelést végeztünk a telken, ahol 2006 novemberében kertászás közben régészeti leletekre bukkantak. A leletek a hátsó kertben kb. 80 cm mélységben egy 30–50 cm-es kupacban feküdtek. A helyszínelés idején a gödör környékéről és közvetlen D-re tőle a felásott zöldsárga-gyümölcsöskertből is gyűjtöttünk leleteket. A kézzel készített, díszített cserepeket a neolitikum időszejére keltezhetjük.

A leletek a nyíregyházi Jósa András Múzeumba kerültek.

Munkatárs: Szegfű László.

SCHOLTZ RÓBERT

345. Szőkedencs, Nagy-erdő

(Somogy megye) Kö

2007. április folyamán az M7 autópálya építésének régészeti felügyelete során a 185+260 km-nél, két középkori gödör került elő. Mindkét objektum gödöralj, erősen átégett, faszenes, paticsos betöltésű volt, az egyikben kevés, a másikban több középkori kerámiatöredék és patics került elő. A két objektum a korábban feltárt Cölömpös-árok (M7 S-55 lelőhely) közelében található, ahonnan a régészeti felügyelet során újabb objektum nem került elő.

Munkatárs: Nyári Zsolt.

NÉMETH PÉTER GERGELY

346. Tata, Káposztás-völgy

(Komárom-Esztergom megye) Á

2007. április 26. és május 25. között megelőző feltárást folytattunk a területen (Hrsz.: 0255/31). A munka során egy 95×50 m-es területet vizsgáltunk át, melynek É-i sarkában Árpád-kori gödörházat tártunk fel. Mérete: 271×271×258×320 cm, DNy-i sarkában téglalap alakú 40×81 cm-es, kőből épített kemence helyezkedett el. A bejáratot a kemencével szemben, a ház ÉNy-i oldalán találtuk meg. A ház és a kemence betöltéséből hullámvonalas és csigavonalas díszítésű edénytöredékek egyaránt előkerültek. A cserepek nagy része az Árpád-kor második felére keltezhető. A háztól 47 m-re D-re, a feltárássra kijelölt terület K-i szélénél két árok részletére találtunk. Mindkettő K–Ny-i irányú volt. Betöltésükből régészeti anyag nem került elő.

Az Ipari Park egyéb területein (Hrsz.: 0255/19–20) 2006. november 23. és 2007. június 29. között végeztünk megelőző feltárást. Ennek során egy 100×120 m-es területen egy 250–300 cm széles, 70–80 cm mély, többszörösen tagolt, K–Ny irányú árkot találtunk, melyet több mint 120 m hosszan tudtunk követni. Az árok Ny-i végénél mind D-i, mind É-i irányból két-két újabb árok került elő, betöltésükben régészeti anyag nem volt.

PETÉNYI SÁNDOR

347. Tatabánya, Felső-Rét-föld

(Komárom-Esztergom megye) B, Ró, Á

Az 1998-ban abbahagyott ásítás után 2007-ben folytattuk az Által-ér parti, több korszak emlékéanyagát tartalmazó lelőhely kutatását: 360 m² felületet tártunk fel. Az őskorból csak szórványos emlékéanyagot találtunk, a mészbetétes edények kultúrájához tartozó oldaltöredékeket és egy halomsíros korú, 3 nietszeges tört. A közeli római kori épülethez tartozhatott a néhány tegulatöre-